

Æble/PæreNYT

Nr. 1 // 6. januar 2017

På baggrund af efterspørgsel på mere information henvendt til økologiske producenter vil nyhedsbrevet fremover være inddelt i tre afsnit: et afsnit målrettet konventionel, et fælles og et afsnit målrettet økologi.

Foto: Colourbox

INDHOLD:

KONVENTIONELT	1
Candit.....	1
Diflufenican-holdige midler	1
FÆLLES	2
Beskæring	2
Maskinbeskæring.....	3
Rodbeskæring	3
Stammesnit.....	3
Monilia-mumier	3
Lagring – luft ud	3
Frugttrækræft og varsling	3
ØKOLOGI	4
Læsket kalk mod frugttrækræft.....	4
Mosegrisejagt	5
Temadag om Robuste sorter af æbler og pærer til økologisk dyrkning	5
Økologisk investeringsstøtte 2016	6

KONVENTIONELT

Candit

Miljøstyrelsen har fornyet godkendelsen af svampemidlet Candit (19-92). I den forbindelse er der sket en lang række ændringer i anvendelsen blandt andet:

Candit må nu anvendes efter den 1. juni

Må i æbler og pærer ikke anvendes senere end 28 dage før høst

Må i æbler og pærer max anvendes med én behandling

Find den nye etikette via middeldatabasen:

<https://middeldatabasen.dk/product.asp?productID=70129>

I den fornyede godkendelse er registreringsnummeret på Candit det samme som før (19-92). Det vil sige de gamle dunke bliver ikke forældede, og må anvendes i henhold til den pålydende etikettetekst indtil de er opbrugt.

Diflufenican-holdige midler

- Vær obs på at godkendelsen til "mindre anvendelse" kun gælder DFF, Legacy, Quartz, Sempra og ikke Diflanil.
- Diflufenican er god til frøukrudsarter som agerstedmoder, hyrdetaske, fuglegræs, tvetand og æren pris, men har stort set ingen virkning på rodukrudt.
- Diflufenican-holdige midler er jordmidler, som skal anvendes på fugtig, bar jord. Midlet lægger sig som en film og virker på fremspirende ukrudt. Når jorden er fugtig opnås en god fordeling af midlet. Bruges nu vil virkningen derfor først være til foråret, når ukrudtsfrøene spirer. Lav temperatur og kun lidt sol i løbet af vinteren gør, at der vil være meget lille nedbrydning af midlet frem til foråret.

- Brug af Diflufenican-holdige midler vil være aktuelt i nyplantinger (hvor der ikke bruges Round-up til foråret/forsommeren) og i plantninger, hvor der er massive problemer med de nævnte ukrudtsarter. I etablerede plantninger, hvor der er et "tæppe" af ukrudt under træerne, anbefales det i første omgang at bruge Round-up til at få bugt med det ukrudt, som er under træerne nu, og så bruge Diflufenican senere. Vær dog obs på at behandlingsfristen i træer i bæring er 8 måneder, mens behandlingsfristen i etableringsårene er før knopbrydning.

Fuglegræs vil klare vinteren og kan i en mild vinter faktisk vokse sig større. Fuglegræs er en af de ukrudtsarter som diflufenican virker på, når frøene fremspirer.

FÆLLES

Beskæring

Grovbeskæring: For at være sikker på at få et nyt skud ud, hvor der fjernes store grene (f.eks. en bundgren), er det vigtigt at gøre det tidligt og at klippe tilbage på stab.

- Stablængden har betydning både for hvor mange nye skud og længden på de nye skud, som træet reagerer med ved beskæringen. Lang stab betyder flere nye skud, som er længere end hvis stabben er kort.
- Jo længere nede i træet, der tages store grene ud, jo længere skal stabben være.
- I svagtvoksende sorter/parceller er det særlig vigtigt at udføre grovbeskæringen tidligt og at beholde en lang stab. I svagtvoksende sorter/parceller kan brydning/vækst endvidere stimuleres med ekstra kvælstofgødning.

Finbeskæring:

- Behovet for finbeskæring afhænger af blomstersætningen.
- Det er vigtigt, at man først begynder at klippe blomsterknopper væk, når man med sikkerhed kan se, at der er for mange.
- I blandt andet Elstar kan det være meget svært at bedømme blomstermængden på nuværende tidspunkt.

Frugttrækræft:

Under hensyntagen til beskæringsbehovet (vækst, blomsterknopper) er det en fordel at beskære parceller med stort smittetryk af frugttrækræft, når det er tørt og temperaturen er under 5°C, da sygdommen har sværere ved at inficere under disse forhold. Husk også at klippe på stab af hensyn til infektioner af frugttrækræft. Stab vil modvirke, at en eventuel kræftinfektion i beskæringssåret går direkte i stammen.

Nyplantninger:

I helt unge plantninger udsættes beskæringen til sidst på vinteren. I nyplantninger bør træer med kræftinfektioner på stammen erstattes med nye træer.

Maskinbeskæring

Hvis man påtænker at starte maskinbeskæring er det nu tiden at starte formningen af træerne. Husk dette skal foretages i en periode med frost eller en længere periode med tørt vejr for at forebygge frugttræskræft.

Ved start i ældre træer. Start med rundsav. Bredden af træer skal være ca. 35 cm ved basis og 25-30 cm i toppen på hver side af træer så den totale træbredde bliver: 70 cm i bund og 55 cm i top.

Rodbeskæring

- Rodbeskæring inden der beskæres har den fordel, at man kan bedømme væksthiveauet i træerne. Hvis køresporene er medtagne nu og/eller jorden er meget fugtig, er det afgjort en fordel at afvente at der kommer dage med frost og så køre på en frostskeppe for at skåne kørespor/jordstruktur.
- Når væksthiveauet skal bedømmes, skal man ikke kun vurdere de skud, der udgår fra steder, hvor beskæringen sidste vinter er årsag til reaktion dvs. topskuddet og yderst på bundgrenene. Her er det nemlig ofte beskæringen, der har stimuleret til ekstra kraftig vækst. Se derfor også på væksten i frugt-pudeskuddene; det er de skud der udgår fra den fortykkelse, hvor frugten har siddet.
- Væksten i indeværende sæson fortæller noget om væksthiveauet i træet, men rodbeskæring virker udelukkende fremadrettet. Er der forventning om mange blomsterknopper i 2017 bør der ikke rodbeskes for kraftigt, specielt ikke på let jord, hvor der ikke er vandingsmulighed til foråret.

Stammesnit

Stammesnit udføres indtil 3 uger før blomstring, og er aktuelt i træer, som er i så stærk vækst, at der skal mere kraftigtvirkende tiltag til end rodbeskæring, eller træer hvor rodbeskæring ikke er muligt f.eks. endetræerne. Træer, som skal have stammesnit til foråret, **afmærkes før beskæringen mens væksthiveauet i træerne bedømmes.**

Monilia-mumier

Sørg for at fjerne monilia-mumier. Det er de indtørrede klumper af frugter, der hænger i træerne. De skyldes inficerede frugter i den foregående sæson. Særligt i Ingrid Marie kan der sidde mange mumier. Mumierne vil sidde i træet og være smittekilde i løbet af den kommende sæson. Pil dem derfor ned og smid dem i køregangen for at reducere smittetrykket.

Nogle steder ses det, at hvor der siden efteråret har siddet en mumie, er der kommet en kræftinfektion i grenen. Dette understreger vigtigheden af at få fjernet mumier.

Lagring – luft ud

Avlere, der lagrer frugt på kølelager hjemme, bør være opmærksomme på jævnligt at lufte ud på lageret. Der sker altid udvikling af gasarten ethylen på lageret. Udviklingen sker i takt med at frugten eftermodner. Ethylen har en negativ virkning på frugtudviklingen i lageret. Koncentrationen af ethylen kan reduceres, hvis kølelageret jævnligt udluftes.

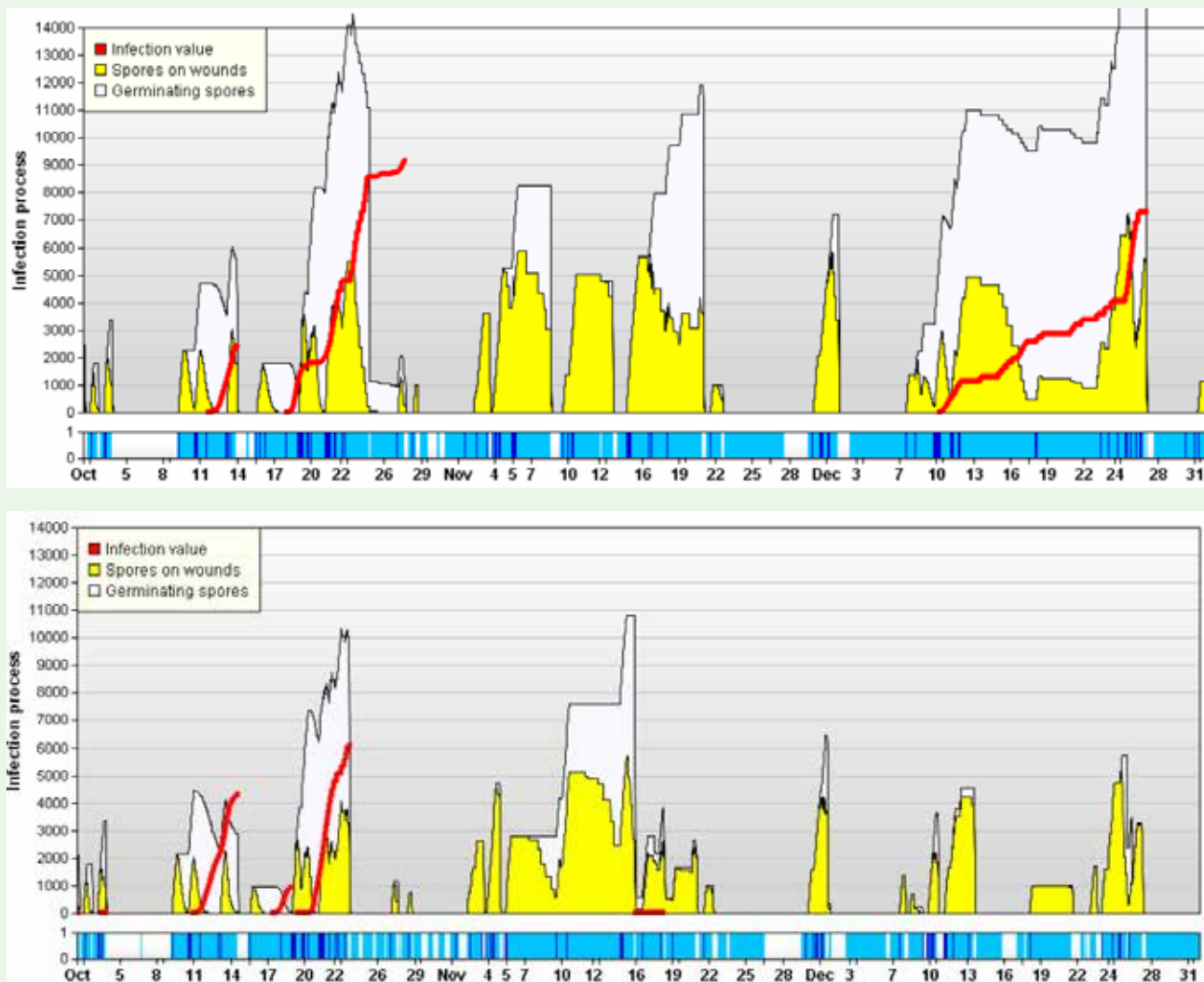
Frugttrækræft og varsling

Frugttrækræftens sporer spredes hele året rundt fra kræftsår. Regn stimulerer udvikling og spredning af frugttrækræftens sporer. Jo længere tid en regnvejrperiode varer, jo flere sporer kan derfor nå frem til indfaldssteder på træet, og jo større bliver infektionsfaren. RIMpro Neonectria-modellen beregner infektionsperioder hele året rundt på grundlag af klimadata og vejrudsigten.

For at der kan opstå infektionsfare skal der udover de klimatiske forhold også samtidig være sår/ indfaldssteder på træet.

For at varslingen skal være pålidelig er det afgørende, at måledata af bladfugtighed, regn, relativ luftfugtighed og temperatur er brugbare. Husk derfor at vedligeholde klimastationen hele året rundt.

Nedenfor er vist varslingen på to klimastationer på Fyn i efteråret 2016. De to klimastationer ligger med få kilometers afstand. Det er værd at lægge mærke til, at der har været infektionsperioder i oktober, og at der på den ene klimastation varsles infektionsfare i december (øverste figur), mens dette ikke varsles på den anden. Forklaringen på at der varsles infektionsfare på den ene klimastation og ikke på den anden på trods af den korte afstand mellem de to stationer, ligger formodentlig i forskellen på målingen af bladfugtigheden, som er meget (urealistisk?) langvarig på den ene klimastation.

Varsling for frugttrækræft på to klimastationer på Fyn i efteråret 2016.

Mørkeblå felter: Perioder med nedbør. Lyseblå felter: Perioder med bladfugtighed. Gule toppe er sporer, som er udviklet og nået frem til nye sår i forbindelse med regn. Hvide toppe er sporer, som er påbegyndt spiringsprocessen. Rød graf (infektionsfare) viser, at de klimatiske forhold er tilstede for infektion. Grænsen for alvorlig infektion går ved omkring 3000.

ØKOLOGI

Læsket kalk mod frugttræskræft

Calciumhydroxid-læsket kalk er et godkendt basisstof mod frugttræskræft i kernefrugt og stenfrugt.

Læsket kalk må anvendes til pletbehandling 1-2 gange ved sårbehandling efter beskæring, når træerne er i vinterdvale.

Læsket kalk er en stærk base og er farligt for øjnene og kan give hudirritation. Der kræves beskyttelsesbriller og handsker for at håndtere læsket kalk.

Læsket kalk forhandles under en lang række navne som f.eks. hydratkalk, luftlæsket kalk, byggekalk, fed kalk, kalkmælk, hvidtekalk og kulekalk.

Læsket kalk har en vis virkning overfor frugttræskræft. Men man skal ikke forvente 100 % effekt.

Mosegrisejagt

For at forebygge og bekæmpe mosegrise er det vigtigt at holde området omkring frugttræerne rent for ukrudt hele året. Mekanisk renholdelse generer også mosegrisene.

Der er erfaring for at kørsel med tromle i køregangene generer mosegrisene, både ved at trykke deres gange sammen og ved, at der er aktivitet i plantagen. Det er også vigtigt at fjerne alt nedfaldsfrugt. Frugt der ligger på jorden er foder til mosegrisene.

Sørg for at holde vegetationen i plantagen kort og at der er siddesteder til rovfugle i ca. 6 meters højde jævnt over plantagen. Når græsset er kort kan rovfuglene bedre se at fange mus og mosegrise.

Topcat fælder kan bruges til at fange mosegrisene. Desuden er katte, hunde og grise gode til at jage mosegrise.

Hund efter mosegrise

Temadag om Robuste sorter af æbler og pærer til økologisk dyrkning

Den 6. december blev der afholdt temadag i projekt om robuste sorter af æbler og pære til økologisk produktion på Institut for fødevarer. AU Årsløv, Kirstinebjergvej 10, 5792 Årsløv.

Dagen var velbesøgt med ca. 60 personer.

Æblesorten Sansa: Ny interessant sort

Der blev holdt følgende indlæg:

1. [Orientering om projektet. Hanne Lindhard](#)
2. [Sortsforsøg 2015 – 2016 Udvalgte sorter. Hanne Lindhard](#)
3. [Sortsforsøg 2010 – 2016 Udvalg og fravalg. Marianne Bertelsen](#)
4. [Sortsforsøg 2010 – 2016 Sansa og Zonga. Marianne Bertelsen](#)
5. [Frugtavlernes favoritsorter. Maren Korsgaard](#)
6. [Cidersorter. Birgitte A. Pedersen](#)

Indlæggene kan findes på: <http://www.gartneriraadgivningen.dk/2926-robuste-sorter-frugt-oeko-20161>

Økologisk investeringsstøtte 2016

Tilskudsordningen er åben nu med ansøgningsfrist **17. januar 2017**. Der gives 40% i tilskud til udvalgte teknologier, som fremgår af teknologilisten.

Eksempler på emner indenfor frugtavl, som er på teknologilisten:

- Kølerum med kontrolleret atmosfære (CA eller ULO)
- Lagringskasser til CA-lagring
- Gødevandingsudstyr
- Mobilrobotter til græsslåning og monitorering i frugt- og bærplantager
- Sensorstyret lugemaskine til rækker af frugttræer og bærbuske
- Autostyret (GPS/kamera) og automatisk plantemaskine
- Faste sprinkler til sprøjtning med svovl
- Varmtvandsbehandling
- Markiser til beskyttelse mod regn
- Løvopsamler
- Klimastationer til beslutningsstøttesystemer ifm. svampebekæmpelse
- Mekanisk blomsterudtynding i frugttræer
- Sprøjteteknologi i økologisk frugt og bær
- On-line markdatabase og beslutningsstøttesystemer

Du kan normalt ikke få tilskud, hvis du er medlem af en PO (Producent organisation).

Investeringerne skal være på minimum 100.000 kr., og du skal have mindst 830 timer arbejde på bedriften, før du kan få tilskud.

Du kan finde hele teknologilisten og mere information og vejledning til ansøgning i Gartnertidende nr. 13 eller på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside: <http://naturerhverv.dk/tilskud-selvbetjening/tilskudsguide/økologiskinvesteringsstoette-2016/>

Det er sandsynligvis sidste gang, at denne ordning kan søges.

Har du spørgsmål, eller brug for hjælp, så kontakt Mona H. Christensen, GartnerRådgivningen A/S på tlf. 8740 5478 eller email: mhc@seges.dk.

Maya Bojesen
Tlf: 21 71 77 57
myb@seges.dk

Hanne Lindhard Pedersen
Tlf: 87 40 66 06 / Mobil: 23 82 63 47
hlp@seges.dk

Lene Baarts
Tlf: 40 45 99 98
lba@seges.dk